

ДОБРОСОВІСНА ПОДАТКОВА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ПРОЯВ ПРИНЦИПУ НАЛЕЖНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

CONSCIENTIOUS TAX COMPETITION AS A MANIFESTATION OF THE PROPER MANAGEMENT IN THE TAXATION SPHERE

Музика-Стефанчук О.А., д.ю.н., професор,
завідувач кафедри фінансового права

*Науково-навчальний інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
провідний науковий співробітник
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України*

Савенкова В.Г., к.ю.н.,
заступник директора з наукової роботи

Приватний вищий навчальний заклад «Фінансово-правовий коледж»

Аргументовано, що належне управління у сфері оподаткування ґрунтується на концепції «належного управління» чи «належного урядування» (good governance), що активно розробляється з кінця 80-х рр. XX ст. «Належне управління» є суспільною цінністю, яку влада бажає досягти задля забезпечення добробуту своїх громадян. Це співпраця багатьох сторін, які беруть участь у процесі управління публічними справами, – органів влади між собою, а також влади та громадськості.

Розглядаються, зокрема, такі основні вимоги Світового банку до систем урядування й адміністрування в країнах-одержувачах економічної допомоги: участь громадян і відповідальність (voice and accountability); політична стабільність і відсутність насильства (political stability – absence of violence); ефективність уряду (government effectiveness); якість регуляторної політики (regulatory quality); верховенство права (rule of law); контроль корупції (control of corruption).

Аналізуються такі аспекти належного управління у сфері оподаткування, як: верховенство права, законність; підзвітність; прозорість; результативність й ефективність; готовність реагувати; далекоглядність.

Україна прагне до впровадження концепції «good governance» у сфері оподаткування, декларує свої дії у цьому напрямі, проте реально положення даної концепції у практичній діяльності органів виконавчої влади реалізуються ще не повною мірою.

Принципи добросовісності та добросовісної податкової конкуренції розглядаються крізь призму принципів податкового законодавства. Особлива увага приділяється питанню економічної конкуренції. Доведено, що економічна конкуренція може бути між особами як приватного, так і публічного права; вона може мати місце у приватних і публічних відносинах.

Аналізується доповідь ОЕСР 1998 р. «Шкідлива податкова конкуренція: глобальна проблема» («Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue»), а також Багатостороння угода компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки (Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Financial Account Information (MCAA CRS)).

Ключові слова: податки, податкова сфера, оподаткування, принципи оподаткування, податкова конкуренція, економічна конкуренція, ОЕСР, належне управління, ЄС, офшор, бенефіціарний власник, MCAA CRS.

It is argued that good governance in the field of taxation is based on the concept of «good governance», which has been actively developed since the late 1980s. «Good governance» is a social value that the government wants to achieve in order to ensure the well-being of its citizens. This is the cooperation of many parties involved in the process of managing public affairs – authorities among themselves, as well as authorities and the public.

In particular, the following main requirements of the World Bank for governance and administration systems in recipient countries of economic aid are considered: voice and accountability; political stability – absence of violence; government effectiveness; regulatory quality; rule of law; control of corruption.

Some aspects of proper management in the field of taxation are analyzed: rule of law, legality; accountability; transparency; effectiveness and efficiency; readiness to respond; farsightedness.

Ukraine strives to implement the concept of «good governance» in the field of taxation, declares its actions in this direction, but in reality, the provisions of this concept are not yet fully implemented in the practical activities of executive authorities.

The principles of good faith and fair tax competition are considered through the prism of the principles of tax legislation. Special attention is paid to the issue of economic competition. It has been proven that economic competition can be between subjects of both private and public law; it can be in private and public relations.

The 1998 OECD report «Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue» is analyzed, as well as the Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Financial Account Information (MCAA CRS).

Key words: taxes, tax sphere, taxation, principles of taxation, tax competition, economic competition, OECD, good governance, EU, offshore, beneficial owner, MCAA CRS.

Питання євроінтеграції для України є актуальними протягом декілька десятиліть. Є науково-практичні видання, присвячені даній проблематиці. Водночас, актуальність теми не зникла, адже перед Україною висуюються нові вимоги, в інших сферах, приймаються нові акти ЄС, які також треба ратифікувати чи імплементувати у вітчизняне законодавство. Також додається режим воєнного стану, коли проблеми ще більше загострюються.

Податкова сфера лишається в полі особливої уваги у процесі адаптації законодавства України до законодавства і вимог ЄС. Так, відповідно до ст. 349 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: Сторони співробітничать з метою покращення належного управління у сфері

оподаткування (good governance in tax matters) з метою подальшого покращення економічних відносин, торгівлі, інвестицій та добросовісної конкуренції. Це означає, що сторони мають співпрацювати у сфері управління публічними фінансами, зокрема, у галузі оподаткування. Проте не зрозуміло, де межі співробітництва? Як співробітництво не перевести у втручання внутрішньої публічної фінансової діяльності держави?

Передбачено, що сторони мають співробітничати з метою покращення економічних відносин. Дійсно, досить прогресивне положення, проте для України воно перетворилося у дещо інше. Так, задля «поліпшення» економічних відносин, наша держава має пристати на вимоги

ЄС щодо підвищення тарифів, продажу земель, вивезення чорнозему, утилізації відходів тощо. Такі вимоги мають бути виконані, оскільки Україна отримує нові зобов'язання, після чергового траншу від МВФ.

Вважаємо, що належне управління у сфері оподаткування ґрунтується на концепції «належного управління» чи «належного урядування» (good governance), що активно розробляється з кінця 80-х рр. ХХ ст. Так, у 1989 р. було опубліковано дослідження Світового банку, де містився такий висновок: економічна допомога є марною, якщо нею не керують і її не контролюють публічні інституції, що працюють належним чином. Згодом, визначили, що належне фінансове управління та адміністративна дієвість є необхідними передумовами для стійкого розвитку. На рівні ООН ідея «належного управління» отримала своє безпосереднє закріплення в Монтеррейському консенсусі, прийнятому за результатами Міжнародної конференції з фінансування розвитку (18–22.03.2002 р.): «Належне управління є істотним для стійкого розвитку» (п. 11) [1; 2, с. 3].

Вважається, що «належне управління» є суспільною цінністю, яку влада бажає досягти задля забезпечення добробуту своїх громадян. Це співпраця багатьох сторін, які беруть участь у процесі управління публічними справами, – органів влади між собою, а також влади та громадськості. Це процес поєднання влади та відповідальності у суспільстві. На відміну від публічного управління, яке займається імплементацією вже прийнятих рішень, «належне урядування (управління)» опікується політикою участі у прийнятті рішень та прозорості процесу їх прийняття. Воно наближає владу до потреб окремої громади, тим самим підвищує ефективність діяльності публічної влади [3, с. 7].

Рівень «належного управління» розкривається через такі показники: забезпечення політичної прозорості та участі усіх громадян; забезпечення ефективного та результативного надання публічних послуг; підтримка здоров'я та добробуту громадян; створення сприятливого клімату для сталого економічного зростання [4].

Основними вимогами Світового банку до систем урядування й адміністрування в країнах-одержувачах економічної допомоги є: участь громадян і відповідальність (voice and accountability); політична стабільність і відсутність насильства (political stability – absence of violence); ефективність уряду (government effectiveness); якість регуляторної політики (regulatory quality); верховенство права (rule of law); контроль корупції (control of corruption) [2, с. 4].

Найбільш вагомими аспектами належного управління у сфері оподаткування є такі:

- верховенство права, законність (це загалом те, на чому має ґрунтуватися будь-яка публічна діяльність, зокрема й у сфері оподаткування);

- підзвітність (означає те, що органи публічної фінансової діяльності, передусім органи виконавчої влади на чолі із Кабінетом Міністрів України, мають бути готові до відстоювання своїх програм і дій у процесі реформування податкової системи; мають бути чітко визначені мета і завдання таких реформ, напрями їх реалізації, заходи відповідальності до посадових осіб, з вини яких той чи інший етап реформи не відбувся, або ж не досягнуто намічених результатів. Мають бути визначені реальні відповідальні особи);

- прозорість (дії та рішення Уряду мають бути відкритими, до їх обговорення має активно залучатися громадськість; і таке залучення не повинне бути як «для галочки»). Співпраця з іноземними колегами не повинна бути в пріоритеті. Дійсно, зарубіжний досвід багато в чому для України є корисний, проте на сьогодні виходить так, що частину державних посад займають іноземці, які у спрощеному порядку отримали громадянство; ці особи впроваджують в Україні досвід своїх держав, не

враховуючи при цьому особливостей українських реалій. Вважаємо, що таких осіб варто залучати в якості радників, експертів);

- результативність й ефективність (ці аспекти є доволі складними, оскільки в Україні результати реформ ззовні непомітні; навпаки – життя середньостатистичного українця за останні 4–5 років значно погіршилося, зменшилися реальні доходи. Тому про ефективність публічного управління, зокрема у сфері оподаткування є вельми сумнівною. Та попри це належне управління має спрямовуватися на позитивний результат; має покращуватися процес надання публічних послуг платникам податків. Відмітимо, що позитивними зрушеннями є запровадження в Україні електронного урядування, схвалено Концепцію створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів (розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. № 634-р), Концепцію створення електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2012 р. № 1007-р), Концепцію реформування законодавства у сфері використання інфраструктури відкритих ключів та надання електронних довірчих послуг (наказ Міністерства юстиції України від 10 квітня 2013 р. № 668/5), Концепцію створення, функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 587-р). Попри це проблемою лишається практична реалізація програм цих концепцій, тобто Уряд не забезпечує відповідність намічених планів, очікуваних і отриманих результатів);

- готовність реагувати (тобто органи перш за все виконавчої влади мають оперативно реагувати на зміни в економіці, у фінансовій сфері та вживати заходів, спрямованих на підтримку громадян, вітчизняних виробників. І знову ж такі – Уряд має бути готовий нести відповідальність за свою діяльність, особливо у випадках настання кризових явищ);

- далекоглядність (означає, що органи публічної фінансової діяльності тісно взаємодіючи між собою повинні передбачати результати своєї діяльності / бездіяльності; мають прораховувати ймовірні втрати платників податків і держави та вживати всі можливі заходи, аби уникати критичних кризових ситуацій. На жаль, на сьогодні вельми сумнівно стверджувати про далекоглядність органів публічної влади, задіяних у сфері оподаткування) [5, с. 12–13].

Україна прагне до впровадження концепції «good governance» у сфері оподаткування, декларує свої дії у цьому напрямі, проте реально положення даної концепції у практичній діяльності органів виконавчої влади реалізуються ще не повною мірою.

Важливим стимулом для європейських держав мала стати пропозиція щодо розробки уніфікованого підходу стосовно держав, які уникали дотримання вимог належного управління у сфері оподаткування. Такі наміри Європейської Комісії отримали свою конкретизацію у грудні 2012 р., коли було прийнято дві рекомендації щодо належного управління в сфері оподаткування (щодо податкового планування та щодо заходів, спрямованих на сприяння третім державам в утвердженні мінімальних стандартів належного управління у сфері оподаткування). У першій із них у якості інструментів боротьби з агресивним податковим плануванням державам-членам ЄС рекомендувалося включати в договори про уникнення подвійного оподаткування положення про можливість звільнення доходу від оподаткування в державі джерела лише за умови його фактичного оподаткування в державі президентства отримувача. Крім того, державам-членам ЄС пропонувалося запровадити загальну норму про запобігання уникненню від оподаткування. Друга рекомендація Європейської

Комісії стосувалась не стільки «внутрішніх» інструментів безпосередньої протидії уникненню від оподаткування в рамках ЄС, скільки посиленню впливу вимог належного управління у сфері оподаткування щодо третіх держав через чітке визначення його вимог. Негативним стимулом для третіх держав щодо дотримання вимог таких мінімальних стандартів є включення їх до національних «чорних» списків, що зумовлюватиме погіршення умов економічного співробітництва таких держав з європейськими партнерами, зокрема, через можливість розірвання укладених раніше договорів про уникнення подвійного оподаткування з державами-членами ЄС [6].

У ст. 350 Угоди передбачено, що «Сторони визнають і зобов'язуються застосувати принципи належного управління у сфері оподаткування, зокрема принципи прозорості, обміну інформацією та добросовісної податкової конкуренції, яких дотримуються держави-члени на рівні ЄС. Із цією метою без упередженості щодо компетенції ЄС та держав-членів Сторони покращують міжнародне співробітництво у сфері оподаткування, сприяють збору законних податкових надходжень та розвивають заходи ефективної імплементації вищезазначених принципів». Цікаво, що вітчизняне податкове законодавство не містить визначення принципів належного управління у сфері оподаткування, зокрема принципів прозорості, обміну інформацією та добросовісної податкової конкуренції. Натомість, у ст. 4 ПК України зазначається, що податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

- загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені ПК України, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;

- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;

- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

- фінансова достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

- соціальна справедливість – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

- економічність оподаткування – установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

- нейтральність оподаткування – установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

- стабільність – зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

- рівномірність та зручність сплати – установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

- єдиний підхід до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Про принципи добросовісності та добросовісної податкової конкуренції зокрема, взагалі не йдеться. При цьому у ПК України згадується недобросовісна та економічна конкуренція (у п. 30.5 ст. 30 є відсилка до законодавства про захист економічної конкуренції). Так, за ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 р. «економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку». Суб'єктами господарювання у розумінні Закону є:

- юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми влади;

- фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою;

- група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими;

- органи державної влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності.

Отже, економічна конкуренція може бути між особами як приватного, так і публічного права; вона може мати місце у приватних і публічних відносинах. Що ж стосується податкової конкуренції, то тут дещо інша картина. По-перше, що ж являє собою термін «податкова конкуренція», у контексті ПК України чи іншого вітчизняного законодавства досі незрозуміло. Звернемось до наукових напрацювань з цієї тематики. Так, термін «конкуренція» походить від латинського «conspicere», що означає зіткнення. Податкова ж конкуренція розуміється як:

- міждержавна та/або міжрегіональна боротьба за економічні вигоди і зростання податкової бази, шляхом створення привабливих умов оподаткування для фізичних і юридичних осіб іноземного походження та/або переманювання платників податків з інших територій своєї держави. Зокрема, підприємств транснаціональних корпорацій і концернів. Цей процес може відбуватись у відкритій або прихованій формах. У першому випадку уряди країн схвалюють закони, як спрямовані безпосередньо на зниження податкового тиску, тобто діють відкрито. У другому випадку, зміни, що вносяться урядом не стосуються безпосередньо рівня оподаткування, а торкаються адміністративних аспектів, тобто сприяють підвищенню ефективності податкової системи [7, с. 232];

- форма економічної конкуренції, зміст якої полягає у змаганні суб'єктів щодо досягнення поставлених цілей, кращих результатів у певній сфері... Конкуренцію слід розглядати, як сукупність відносин щодо ефективного управління власними конкурентними перевагами задля підвищення конкурентоспроможності вітчизняної податкової системи і економіки країни в цілому у стратегічній перспективі [8, с. 6];

- ситуація, коли люди або компанії можуть скоротити власне податкове навантаження шляхом переміщення свого капіталу, праці чи бізнесу з країн із високим рівнем оподаткування до тих юрисдикцій, де цей рівень нижчий (Д. Мітчел, Дж. Клеменс); використання урядом певної країни низьких ефективних податкових ставок для залучення до неї інвестицій та ділової активності (Р. Тісер) [9, с. 53].

До податкової конкуренції можуть залучатись як окремі країни, так і регіони у середині країни. Залежності

від цього виділяють вертикальну (міжурядову) податкову конкуренцію (це боротьба за розподіл податкових надходжень між територіями у середині тих країн, де повноваженнями встановлювати податки крім центрального наділені ще місцеві та регіональні органи влади) та горизонтальну (міждержавну) податкову конкуренцію (відбувається між різними країнами) [7, с. 233].

У 90-х рр. XX ст. гостро назріла необхідність визначення та розробки критеріїв недобросовісної податкової конкуренції. У 1997 р. під керівництвом Європейської комісії була оприлюднена доповідь про недобросовісну податкову конкуренцію, що існує в країнах ЄС, в якій було намічено план дій щодо виявлення і боротьби з цим явищем. Основним заходом, за допомогою якого ЄС пропонувався вирішення проблеми податкової конкуренції, було визначено податкову гармонізацію. З'явився Кодекс поведінки щодо оподаткування бізнесу (викладений у висновках Ради міністрів економіки та фінансів (ECOFIN) від 1 грудня 1997 р.).

Згодом – у 1998 р. ОЕСР була опублікована доповідь «Шкідлива податкова конкуренція: глобальна проблема» («Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue»), в якій визначалися податкові юрисдикції з нульовими або низькими податковими ставками, проаналізовано надані ними пільги нерезидентам, окреслювалися критерії для визначення випадків недобросовісної податкової конкуренції (зокрема, відсутність податків або номінальні податки; відсутність ефективного обміну інформацією; відсутність прозорості діяльності компаній; відсутність вимог до реальності діяльності компаній) [10]. Після цієї доповіді деякі згадані в ній офшорні юрисдикції (зокрема, Кіпр і Мальта) заявили про припинення протягом п'ятирічного періоду такої податкової практики, що засуджувалася іншими країнами. Так, станом на червень 2018 р. деякі кіпрські банки отримали офіційний циркуляр Центрального банку Кіпру, яким їх зобов'язано закрити рахунки всіх офшорних компаній (тобто компаній, заснованих в офшорних низькоподаткових юрисдикціях, таких як Сейшели, Беліз або Британські Віргінські острови). Згідно з приписом кіпрського банківського регулятора, тепер для відкриття рахунків у банках Кіпру потрібно буде дотримуватися нові вимоги, які будуть поширюватися як на кіпрські компанії, так і на іноземні компанії, та на фізичних осіб. Для кіпрських компаній рахунки відкриваються при наданні повного комплексу інформації про клієнта (правила Know Your Customer) щодо кінцевого бенефіціарного власника, включаючи обґрунтування джерела доходів і достатків. Тепер банки мають право вимагати паспортні копії, податковий номер, банківські та професійні рекомендаційні листи, деяку податкову інформацію про рахунки в інших банках. Банки будуть відкривати рахунки переважно компаніям з реально діючими офісами на Кіпрі. Стосовно ж іноземних компаній, то кіпрські банки будуть відкривати для них рахунки лише за таких умов: компанія повинна вести бухгалтерську звітність і надавати її банку, вона повинна мати активи, зокрема, інвестиції в акціях або інших цінних паперах, і компанія повинна бути афілійована з кіпрською компанією, у якій є рахунки в даному банку. Також у травні 2018 р. депутати палати громад Парламенту Великобританії прийняли поправку, згідно з якою такі заморські території, як Кайманові та Британські Віргінські острови, до кінця 2020 р. зобов'язані розкрити інформацію про справжніх власників офшорних фірм [11].

Зустрічаються також публікації, в яких несумлінна локаційна податкова конкуренція розглядається як обернена сторона податкового інжинірингу в офшорних фінансових центрах [12].

Цікаво, що Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) пов'язує податкову конкуренцію з ухиленням від сплати податків шляхом використання низько

податкових юрисдикцій. Тобто податкова конкуренція розглядається як негативний фактор податкової політики держави, хоча це не завжди так є на практиці.

Виходячи з викладеного, дещо сумнівним видається можливість розгляду податкової конкуренції із застосуванням аналогії тлумачення економічної конкуренції. Адже остання пов'язується із процесом господарювання, що приносить (чи має приносити) прибуток певним суб'єктам; у споживача робіт, послуг має бути можливість вибору того чи іншого суб'єкта господарювання (це є «здорова» економічна конкуренція). Податкова ж конкуренція притаманна державам, саме ці політико-правові утворення конкурують між собою у процесі залучення інвестицій ззовні, саме держави зацікавлені у нарощуванні капіталу платників податків резидентів, які мають сплачувати їм податки і збори. Тобто навряд чи можлива податкова конкуренція між юридичними особами приватного права.

Також у 2009 р. Єврокомісія визначила дії, які держави-члени ЄС повинні вжити для сприяння «належному управлінню» у податковій сфері (більша прозорість, обмін інформацією та справедлива податкова конкуренція).

У цьому контексті варто згадати про суттєві кроки України, зокрема, які стосуються обміну податковою інформацією. Так, у серпні 2022 р. Україна приєдналася до Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки (Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Financial Account Information (MCAA CRS)), далі – Багатостороння угода CRS) у серпні 2022 р. Обов'язковою умовою якої є впровадження у національне законодавство загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки, схваленого ОЕСР (далі – Стандарт CRS). У 2023 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки» 20 березня 2023 р. Саме цим Законом у вітчизняне законодавство імплементуються положення низки міжнародних стандартів і договорів:

Багатосторонньої угоди CRS;

– Багатосторонньої угоди СбС (Багатостороння угода компетентних органів про автоматичний обмін звітами у розрізі країн) (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of Country-by-Country Reports);

– Угод QCAA, укладених між компетентними органами України та іноземної юрисдикції, які є сторонами чинного міжнародного договору, що містить положення про обмін інформацією для податкових цілей, яка передбачає автоматичний обмін звітами у розрізі країн міжнародної групи компаній між Україною і такою іноземною юрисдикцією (Qualifying Competent Authority Agreement);

загального стандарту звітності CRS (загальний стандарт звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки) (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information – CRS);

Угоди між Урядом України та Урядом США для поліпшення виконання податкових правил і застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA)».

Ці законодавчі новели заслуговують детальнішого висвітлення в окремій статті.

Отже, на сьогодні дуже важливою є активна міжнародна, міждержавна співпраця у напрямі подолання проблем, пов'язаних із податковою конкуренцією, з деофшоризацією. Все більшої актуальності набуває процес уніфікації, гармонізації податкового законодавства, закріплення у ньому таких положень, які би для платників податків-резидентів були би більш привабливими, ніж норми податкового законодавства офшорних юрисдикцій. Для держави економічно не вигідно потрапляти у різного роду «чорні списки» країн, які не підтримують чи ігнорують стандарти (зокрема, неприсані правила) добросовісної податкової конкуренції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Можливість застосування ЄС до України контрзаходів у зв'язку з недотриманням вимог неналежного управління у сфері оподаткування. URL: <http://www.apru.org.ua/news/--05028/>.
2. Чад Роланд. Good Governance. Рамки для впорядкування доброго урядування. URL: http://agree-europe.de/images/Expertenbeitraege/Expertenbeitrag_Czada_UKR.pdf.
3. Волинець С.С. Розвиток громадянського суспільства як чинник впровадження принципів «належного врядування» в Україні. Аспекти публічного управління. 2016. № 37–38. С. 5–11.
4. Huther J., Shah A. Applying a Simple Measure of Good Governance to the Debate on Fiscal Decentralization. P. 1–5. URL: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/IW3P/IB/2000/02/24/000178830_98111703530240/Rendered/PDF/multi_page.pdf.
5. Музика-Стефанчук О.А. Належне управління у сфері оподаткування у контексті ст. 349 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Eurasian Academic Research Journal. 2018. № 5. С. 8–13.
6. Можливість застосування ЄС до України контрзаходів у зв'язку із недотриманням вимог належного управління у сфері оподаткування. URL: <https://ngoipr.org.ua/blog/mozhlyvist-zastosuvannya-yes-do-ukrayiny-kontrzahodiv-u-zv-yazku-z-nedotrymannyamy-vumog-nalezhnogo-upravlinnya-u-sferi-opodatkuvannya/>.
7. Тучак Т.В. Податкова конкуренція в умовах глобалізації та інтеграції. Економічний вісник університету: збірник наукових праць. 2011. № 17/2. С. 231–234.
8. Іванов Ю.Б., Чумакова О.О. Щодо визначення видів податкової конкуренції. Економіка розвитку. 2010. № 1 (53). С. 5–8.
9. Бозуленко О.Я. Сутність міжнародної податкової конкуренції. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Випуск 3. С. 52–57.
10. European Commission. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/harmful-tax-competition_en.
11. Банки Кіпру істотно міняють правила роботи з рахунками офшорних компаній. URL: https://biz.ligazakon.net/news/171813_banki-kpru-stotno-mnyayut-pravila-roboti-z-rakhunkami-ofshornikh-kompany.
12. Іващенко О.А. «Несумлінна локаційна податкова конкуренція» як обернена сторона податкового інжинірингу в офшорних фінансових центрах: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 17 березня 2022 року / Упоряд. О.А. Іващенко. Київ: Інтерсервіс. 2022. С. 204–208.